

Sygnatura akt VI Ka 658/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **20 listopada 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Trzeja-Wagner

Protokolant Monika Dąbek

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2018 r.

przy udziale Donaty Janickiej Prokuratora Prokuratury Rejonowej G. w G.

sprawy **L. L.** ur. (...) w O.

córki W. i R.

oskarżonej z art. 272§1 kk w zw. z art. 273 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżoną i obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 20 marca 2018 r. sygnatura akt III K 528/17

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 636 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że

- na mocy art. 66 § 1 kk i art. 67 § 1 kk warunkowo umarza postępowanie karne wobec oskarżonej L. L. o to, że w dniu 5 marca 2009r. w G. przed Sądem Rejonowym w Gliwicach V Wydział Rodzinny i Nieletnich, użyła dokumentów w postaci aktu urodzenia S. M. o numerze (...) sporządzonego przez inspektora Urzędu Stanu Cywilnego (...) oraz D. M. (1) o numerze (...) sporządzonego przez inspektora Urzędu Stanu Cywilnego (...), wyłudzonych poprzez podstępne wprowadzenie funkcjonariusza publicznego uprawnionego do ich wystawienia, w błąd co do tożsamości ojca dzieci w ten sposób, że przedłożyła ww. dokumenty wraz z wnioskiem o pozbawienie władzy rodzicielskiej W. M. tj. o czyn z art. 273 kk na okres próby 1 (jednego) roku,

- na mocy art. 67 § 3 kk orzeka od oskarżonej świadczenie pieniężne w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych) na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 20 zł (dwadzieścia złotych) i wymierza jej opłatę za obie instancje w kwocie 100 zł (sto złotych).

Sygn. akt: VI Ka 658/18

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 20 marca 2018 r. (sygn. akt III K 528/17) apelacje wnieśli obrońca oskarżonej i oskarżona.

Obrońca oskarżonej zarzucił wyrokowi:

I. obrazę przepisów prawa procesowego, mających wpływ na treść orzeczenia, a to:

art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k.

- polegającej na dokonaniu nieobiektywnej oceny materiału dowodowego przez uwzględnienie okoliczności przemawiających wyłącznie na niekorzyść oskarżonej, z pominięciem okoliczności przemawiających na jej korzyść, zwłaszcza w zakresie ustaleń dotyczących świadomości oskarżonej co do rzeczywistego ojcostwa S. M. i D. M. (2), podczas gdy oskarżona nie miała świadomości, co do rzeczywistej tożsamości ojca S. M. i D. M. (2);

art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k.

- poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, ich ocenie przy braku prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego i bezzasadną odmowę wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonej L. L., która w sposób logiczny, rzeczowy a w konsekwencji wiarygodny wskazywały na brak wiedzy co do rzeczywistej tożsamości ojca S. M. i D. M. (2);

- poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, ich ocenie przy braku prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającą na błędnym przyjęciu, że oskarżona miała świadomość co do rzeczywistej tożsamości ojca S. M. i D. M. (2), podczas gdy analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zwłaszcza zeznania świadka M. M. – prowadzą do odmiennego wniosku;

- poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, ich ocenie przy braku prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającą na błędnym przyjęciu, że zeznania A. W. są logiczne, spójne i wiarygodne podczas gdy w istocie stanowią one jedynie pomówienie oskarżonej, a nadto są wewnętrznie sprzeczne, niespójne i nielogiczne;

- poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, ich ocenie przy braku prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającą na błędnym przyjęciu, że zeznania U. W. są logiczne, konsekwentne i wiarygodne podczas gdy zeznania U. W. są niespójne i nielogiczne;

- poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, ich ocenie przy braku prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającą na błędnym przyjęciu, że zeznania M. M. nie są wiarygodne, podczas gdy zeznania M. M. są rzeczowe, logiczne, spójne a w konsekwencji wiarygodne;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na treść tego orzeczenia polegający na wyrażeniu poglądu, że oskarżona L. L. jest winna czynu z art. 272 w zw. z art. 273 k.k., podczas gdy dowody w postaci przede wszystkim konsekwentnych i logicznych wyjaśnień oskarżonej i braku innych bezpośrednich dowodów wskazujących na winę oskarżonej, prowadzą nieodparcie do przeciwnego wniosku i powinny doprowadzić do uniewinnienia oskarżonej w niniejszej sprawie.

Podnosząc te zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Oskarżona zarzuciła wyrokowi:

I. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., ewentualnie z ostrożności procesowej art. 5 § 2 k.p.k. poprzez:

- dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku,
- przyjęcie przy orzekaniu jedynie okoliczności przemawiających wyłącznie na niekorzyść oskarżonej w oparciu o które Sąd uznał, że oskarżona miała świadomość co do znamion zarzucanego jej czynu i tego, że oskarżona w dacie składania wniosku o pozbawienie praw rodzicielskich W. M. oraz w dacie orzekania miała świadomość że M. M. posługiwał się personaliami W. M.,
- nie przyjęcie za podstawę wyrokowania całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, w szczególności chociażby okoliczności podniesionych przez świadków którym Sąd nie odmówił waloru wiarygodności tj. A. W. i U. W.,
- nie wskazanie faktów na jakich Sąd się oparł m.in. Sąd pominął jako podstawę stanu faktycznego zeznania M. M.,
- z ostrożności procesowej nie dające się usunąć wątpliwości, które zostały rozstrzygnięte na niekorzyść oskarżonej.

Podnosząc te zarzuty oskarżona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Z uwagi na tożsamość zarzutów apelacje zostaną omówione łącznie.

Sąd I instancji zgromadził w sprawie pełny materiał dowodowy nie wymagający poszerzenia ani uzupełnienia. Podał go też wnikliwej ocenie zgodnej z dyspozycjami art. 7 k.p.k. stosując się przy tym do zaleceń Sądu odwoławczego zawartych w wyroku z dnia 6 kwietnia 2017 r. Na podstawie prawidłowo ocenionych dowodów ustalił stan faktyczny nie popełniając w tym zakresie żadnych błędów.

Nie sposób zgodzić się z zarzutami podnoszonymi w zasadzie w obu apelacjach, iż doszło do naruszenia reguł zawartych w przepisie art. 7 k.p.k. Zarzut błędu dowolności jest tylko wtedy słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania, przy czym dla swej skuteczności wymaga on od apelującego wykazania, jakich konkretnych uchybień w świetle wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania dopuścił się sąd w dokonanej ocenie materiału dowodowego. Wymogom tym nie sprostał żaden ze skarżących ograniczając się tylko do zaprezentowania własnej oceny tego materiału. Jak wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną reguły z art. 7 k.p.k., jeżeli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (tak m.in. postanowienie SN z dnia 18 grudnia 2012 r., III KK 298/12). Z taką sytuacją mamy do czynienia na kanwie niniejszej sprawy. Sąd I instancji ujawnił w toku rozprawy głównej całokształt okoliczności sprawy, rozważył wszystkie okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonej oraz ocenił poszczególne dowody zgodnie ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, czemu dał wyraz w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Prawidłowo oceniony materiał dowodowy stanowił podstawę do właściwych ustaleń faktycznych. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych może zostać uznany za trafnie podniesiony, wtedy i tylko wtedy, gdy skarżący wykaże, że w istocie popełniony błąd wynika bądź to z niepełności postępowania dowodowego, bądź też z przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów. Błąd ten determinuje natomiast nieznanostwo określonych dowodów lub nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów (art. 7 k.p.k.), zlekceważenie niektórych dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonywającym, bezpodstawne pominięcie określonych twierdzeń dowodowych, bądź oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych. Z takimi sytuacjami nie mieliśmy do czynienia na kanwie niniejszej

sprawy. Żaden ze skarżących, nie wykazał ani nieznajomości przy wyrokowaniu określonych dowodów, ani też nieprawidłowości w rozumowaniu sądu w zakresie istotnych ustaleń. Zarzut ten nie może się natomiast sprowadzać tylko do zakwestionowania stanowiska sądu czy do polemiki z jego ustaleniami.

Jak wielokrotnie podnoszono w orzecznictwie możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu odmiennego poglądu nie wystarcza, by dokonanie ich uznać za istotny błąd ustaleń, jeśli nie wykaże się przy tym, iż rozumowanie przeprowadzone przez sąd orzekający sprzeczne jest z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego (tak m.in. wyrok SA w Krakowie z dnia 9 marca 2016 r., II Aka 271/15).

Odwołując się do uwag poczynionych powyżej wskazać należy, iż Sąd meriti w pełni prawidłowo ocenił materiał dowodowy, wyraźnie wskazując którym dowodom daje wiarę i dlaczego, a którym odmawia waloru wiarygodności. Trudno nie zgodzić się z argumentacją Sądu meriti co do powodów odmówienia wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonej. Wyjaśnieniom L. L. przeczą depozycje A. W. i jej ojca – U. W.. Jednoznacznie wynika z nich, że oskarżona, jako rodzina M. M. miała wiedzę odnośnie do tego kto jest ojcem S. i D.. Sąd Rejonowy prawidłowo miał na uwadze, przy ocenie wartości dowodowej zeznań A. W., jej rolę procesową wynikającą z faktu, iż była ona podczas pierwszego przesłuchania osobą zeznającą na zupełnie inne okoliczności, które w zasadzie w ogóle nie były związane z przedmiotem niniejszego postępowania, a jedynie przypadkowo udzieliła informacji, które posłużyły do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie. A. W. złożyła zeznania w niniejszym postępowaniu w charakterze świadka i po odczytaniu podtrzymała treść wcześniej składanych przez siebie relacji. Analiza kolejno składanych przez nią zeznań pozwoliła na ustalenie jej konsekwencji w zakresie okoliczności dotyczących oskarżonej w zakresie wiedzy na temat ojca dzieci. Wprawdzie istnieją pewne nieścisłości w jej zeznaniach, niemniej jednak na gruncie niniejszej sprawy wpływ czasu i zaistniałe w związku z tym nieścisłości w zeznaniach świadka w żaden sposób nie powodują jego dyskredytacji albowiem co do ich głównego nurtu, były one konsekwentne. Świadek w chwili obecnej nie miała motywu by złożyć obciążające oskarżoną zeznania, bowiem od wielu lat nie utrzymuje z nią żadnych kontaktów i nigdy w zasadzie nie była bezpośrednio ukierunkowana na to by pogrzyść oskarżoną.

Sąd Rejonowy przytoczył argumenty, którymi się kierował odmawiając wiary zeznaniom M. M.. Ocena ta jest prawidłowa i nie ma potrzeby jej powtarzania.

Nie ma też racji oskarżona stawiając zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k. Z ustaleń Sądu meriti jasno bowiem wynika dlaczego i w oparciu o jakie dowody zostały poczynione poszczególne ustalenia. Zauważyć należy, iż stosownie do ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, art. 5 § 2 k.p.k. adresowany jest do sądu, a nie stron, a zatem dla oceny czy został naruszony zakaz in dubio pro reo nie są miarodajne wątpliwości zgłaszane przez stronę, ale jedynie to, czy sąd meriti rzeczywiście powziął wątpliwości co do ocenianych w sprawie dowodów, a mimo to ich nie usunął. Na marginesie trzeba zauważyć, iż oskarżona nie wskazuje, jakie to nie dające się usunąć wątpliwości zostały rozstrzygnięte na niekorzyść.

Podniesione w apelacjach zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i obrazy przepisów postępowania, które w konsekwencji powinny prowadzić zdaniem obrońcy oskarżonej i oskarżonej do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej okazały się niezasadne, choć w konsekwencji doprowadziły do zmiany na korzyść zaskarżonego wyroku. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w sposób nader restrykcyjny dokonał oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonej oraz stopnia jej winy. Nie można zaakceptować, iż zarówno stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonej oraz stopień jej winy są wysokie.

W myśl art. 66 § 1 k.k. Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy nie karanego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Z analizy sprawy wynika, że okoliczności popełnienia przypisanego oskarżonej czynu nie budzą wątpliwości. Prawidłowo ustalone zostały przez Sąd Rejonowy i zaakceptowane przez Sąd Okręgowy. Podkreślenia wymaga fakt, iż oskarżona nie była dotychczas karana. Jej postawa, warunki i właściwości osobiste, wykazują, że nie jest ona osobą

zdemoralizowaną, przejawiającą lekceważenie dla obowiązującego porządku prawnego. Nie jest ona osobą młodą, prowadzi ustabilizowany tryb życia. Można zatem w sposób uzasadniony stwierdzić, iż działanie oskarżonej miało charakter incydentu. Ustalone okoliczności wskazują, iż oskarżona będzie przestrzegała porządku prawnego.

Popelniając ten czyn oskarżona uczyniła to dla swojego kuzyna, wobec którego miała „dług wdzięczności”, bowiem pomagał jej finansowo w czasie choroby jej męża. Z perspektywy kwantyfikatorów stopnia społecznej szkodliwości czynu z art.115 § 2 k.k. odwołać należy się do ustaleń Sądu I instancji, z których wynikało, że użyte przez oskarżoną dokumenty w postaci aktów urodzenia S. M. i D. M. (2) wyłudzone poprzez podstępne wprowadzenie funkcjonariusza publicznego w błąd co do tożsamości ojca dzieci zostały dołączone do wniosku o pozbawienie władzy rodzicielskiej W. M.. Zachowanie oskarżonej ukierunkowane było w zasadzie tylko w tym celu, aby dzieci mogły uzyskać paszporty. Fakty te świadczą o tym, że stopień społecznej szkodliwości czynu, jakiego oskarżona się dopuściła występował na poziomie uzasadniającym warunkowe umorzenie postępowania karnego. Ustalając okres próby, na jaki następuje warunkowe umorzenie Sąd Okręgowy stwierdził, iż właściwym będzie okres 1 roku. Pozwoli on na ukształtowanie wychowawczego oddziaływania warunkowego umorzenia, a także na weryfikację postawionej prognozy kryminologicznej. Za zasadne uznał także Sąd Okręgowy orzeczenie wobec oskarżonej świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej. Świadczenie pieniężne w sposób realny zaakcentuje wychowawcze oddziaływanie zastosowanego środka probacyjnego. Pozwoli na pozytywne ukształtowanie świadomości oskarżonej odnośnie naganności jej postępowania. Zważając na sytuację osobistą oraz majątkową oskarżonej określono wysokości orzeczonego świadczenia na kwotę 2000 złotych.

Te wszystkie względy zdecydowały o zmianie zaskarżonego wyroku.

W pozostałym zakresie wyrok jako trafny utrzymany został w mocy. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli powołanego w części dyspozytywnej wyroku przepisu.